SORTLAND KOMMUNE

Arkivsaknr.:	25/3530
Dok.nr:	25/32395
Arkiv:	FA-K20
	TI-&58
Saksbehandler:	Thea Garbo
Dato:	08.12.2025

Orienteringssak - Tilsyn med Sortland kommune som forurensningsmyndighet innen avløp

Utvalgssaksnr.	Utvalg	Møtedato
O - 006/26	Driftsutvalget	16.04.2026

KOMMUNEDIREKTØRENS INNSTILLING
Saken tas til orientering.

Nye opplysninger

Driftsutvalget behandling - 16.04.2026 - O-006/26

BEHANDLING I MØTE

Forslag fra politikere

Protokolltilførsel fra Høyre, foreslått av Marius Enoksen , Høyre

Driftsutvalget ber om en oppfølgingssak som redegjør for:

- status på lukking av de fire avvikene, herunder hva som er ferdig lukket og hva som gjenstår
- når et systematisk tilsyn med avløp vil være etablert og i drift
- om kommunen per i dag har tilstrekkelig oversikt over forurensningssituasjonen fra avløp i hele kommunen, og eventuelt hva som mangler

Saken legges frem til neste driftsutvalg.

Kommunalsjef Oppvekst, Erik Strand orienterte i møtet.

Merknad:
Repr. Helene Enoksen (H) fremmet protokolltilførsel.

Saken enstemmig tatt til orientering.

Driftsutvalget O - 006/26 VEDTAK:
Saken tas til orientering.

KORT BESKRIVELSE AV SAKEN
Statsforvalteren i Nordland har 19.6.2025 hatt tilsyn av forurensningsmyndigheten til Sortland kommune.

FAKTA I SAKEN
Statsforvaleteren i Nordland har hatt tilsyn med Sortland kommunes myndighetsutøvelse innen forurensingsforskriftens kapittel 12 og 13. Det ble avdekket 4 avvik og 2 merknader.

Statsforvalteren avdekket følgende avvik under tilsynet:

- Avvik 1: Kommunen mangler en klar rollefordeling mellom kommunen som forvaltningsmyndighet og som anleggseier.
- Avvik 2: Kommunen mangler oversikt over relevante lover og virkemidler i loven.
- Avvik 3: Kommunen utøver ikke sin myndighet som forurensningsmyndighet for mindre tettbebyggelser.
- Avvik 4: Kommunen fører ikke tilsyn med forurensningssituasjonen fra avløp innen sitt myndighetsområde.

Statsforvalteren har anmerkninget:

- Anmerkning 1: Kommunen kan forbedre sine rutiner og maler for saksbehandling av utslippstillatelser.
- Anmerkning 2: Kommunen har ikke rapportert alle større avløpsanlegg inn til Miljødirektoratet.

I tillegg har Statsforvalt noen kommentarer til:

1. Samordning av vedtak mellom forurensningsloven og plan- og bygningsloven (pbl.)
2. Om selvkost av behandling av utslippstillatelser
3. Lovligheten av utbygging i områder uten tilstrekkelig bortledning av avløpsvann

VURDERING
Avvik 1:

Er løst ved at rollefordeling mellom Kommunalteknikk og rådgiver forurensing er tydeligere definert. Øvrige avvik og merknader er eller vil bli lukket som følge av at ny rådgiver på forurensing har tiltrådt. Stillingen var vakant ved tilsynstidspunkt. Tilsyn og systematisk arbeid i kvalitetssystemet vil bli fult opp av nytilsatt rådgiver forurensing.

Avvik 2:

Anses som løst da forurensingsmyndighet som ny i rollen har satt seg grundig inn i de relevante lovverkene som gjelder for kommunens ansvar innen vann- og avløpsområdet, herunder kommuneloven § 25-1, vass- og avløpsanlegglova (VA-loven) og forurensingsloven. Som del av opplæring og kompetansebygging pågår det en løpende prosess der relevante kilder benyttes for å sikre god forståelse av gjeldene regelverk, og arbeidet med å styrke kompetansen på området videreføres fortløpende.

Avvik 3:

Anses som løst ved at kommunen har tatt avviket til etterretning og igangsatt arbeid med å etablere tydelig rolleavklaring mellom berørte avdelinger. Dette skal sikre at ansvaret for myndighetsutøvelse etter kapittel 13 blir klart definert, og målet er at kommunen fremover utøver sin lovpålagte oppgave som forurensingsmyndighet i tråd med kravene i forurensingsforskriften.

Avvik 4:

Følges opp ved at kommunen har lagt opp til å gjennomføre tilsyn med forurensingssituasjonen fra avløpsanlegg innen sitt myndighetsområde våren 2026. Tilsynet skal sikre at utslipp kontrolleres i samsvar med gjeldene tillatelser og krav, og at kommunen oppfyller sine tilsynsplikter etter forurensingsloven § 48. Målet er å ha oversikt over forurensingssituasjonen, følge opp avvik og pålegge nødvendige rettigheter der det avdekkes brudd.

Anmerkning 1:

Er tatt til etterretning. Kommunen vil fremover forbedre sine rutiner og maler for saksbehandling av utslippstillatelser. Kommunen vil endre praksis ved å stille krav til rensegrad i utslippstillatelser, fremfor å angi konkrete renseløsninger. Dersom det settes strengere krav enn det som gjelder for mindre følsomt område, vil dette bli begrunnet i vedtaket

Anmerkning 2:

Kommunalteknikk har frist 1.mars for årlig rapportering, og avløpsanleggene som ble påpekt vil bli rapportert inn i neste rapporteringsrunde.

Andre forhold som ble kommentert:

1. Samordning av vedtak mellom forurensningsloven og plan- og bygningsloven (pbl.):
   Det arbeides med rutine for samordning mellom forurensingsrådgiver og avdeling for byggesak. I dette arbeidet vurderes det om rådgiver for forurensing skal få opplæring i å gi tillatelse til nedsetting av avløpsanlegg. Fagansvarlig på byggesak er under stort arbeidspress i forbindelse med tiltak på byggesak, og kan ikke gi opplæring før tidligst februar 2026.

2. selvkost av behandling av utslippstillatelser:
   Kommunen har indeks justert gebyrene ved forrige gebyr endring. Statsforvalter påpekte under tilsyn at gebyrene var 2000 kr lavere en normalt gebyrnivå. Det ble oppfordret til å gjøre en ny beregning av gebyrer på fagområdet. Hvor det redegjør for beregningene som ligger til grunne, og hvilke krav til selvkost som er satt i kommunens økonomireglement for fagområdet. Tilbakemeldingen er tatt til etterretning, og dette vil bli gjort ny beregning i henhold til kommunens økonomireglement ved neste gebyr regulering.

Lovligheten av utbygging i områder uten tilstrekkelig bortledning av avløpsvann:
Statsforvalter er kjent med det politisk vedtaket K-sak 113/23: "Ingen utbyggingsprosjekter skal settes på vent på grunn av manglende kommunal infrastruktur." Videre spesifiserer Statsforvalter at avsløpsvann skal gå til et anlegg som:

• har gyldig tillatelse etter forurensingsloven,
• anlegget overholder rammen for størrelse av utslipp som er tillatt,
• anlegget skal overholde rensekravet før tilkobling tillates og skal kunne overholde rensekravet etter tilkobling,
• anlegget herunder ledningsnett har teknisk kapasitet slik som hydraulisk kapasitet. Tilkobling skal ikke medføre økt grad av overløp.

Personalmessige forhold
Ikke aktuelt

Økonomiske forhold

Tilsyn skal gå på selvkost. Hvis det må bemannes opp eller inngås interkommunalt samarbeid på området, skal det etter prinsipp om selvkost ikke ha økonomiske konsekvenser.

KONKLUSJON
Saken tas til orientering

Vedlegg:
Inspeksjonsrapport etter tilsyn - Sortland kommune - Myndighetsutøvelse innen forurensningsforskriften kapittel 12 og 13